

Asia: VN/14931/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän tiedonhallinnan, tietohallinnon ja tietojärjestelmien muutoksen valmisteluun, suunnitteluun ja toteutukseen myönnettävästä rahoituksesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantaja on:

Sairaanhoitopiiri

Huomiot rahoituksen käyttökohteisiin ja niiden rajaukseen (3 §) (toimialariippumattomat muutoskohteet: perustietotekniikka, hallinnon järjestelmät ja tahe-järjestelyt jne.)

Infraan liittyvä muutosten toteutus, laitekustannukset - varsinaiseen rakentamiseen ja hankintoihin tarvitaan rahaa, eikä ainoastaan suunnittelutyöhön. Tulisi varmistaa, mitä tarkoitetaan tieto- ja viestintäteknisillä järjestelmillä.

Hallinnon järjestelmissä on huomioitava materiaalihallinnon sekä muut tukipalvelujen järjestelmät, erityisesti sote-tukipalvelut. Näiden muutokset vaativat myös rahoitusta.

3 § 4k: perustietotekniikan ratkaisujen päivittäminen tietoturvalliselle tasolle on hyvinvointialueen kokonaistietoturvan kannalta perusteltua tehdä riittävälle tasolle yhtenäisyyden vuoksi. Tällä hetkellä kunnilla on eritasoisia toteutuksia.

3§ 5k: on huomioitava valtakunnallisten liittymien lisäksi yhteydet kuntiin jääviin palveluihin, esim. sivistystoimeen ja työllisyyden hoitoon, TYP-toiminta, etsivä nuorisotyö.

Huomiot rahoituksen käyttökohteisiin ja niiden rajaukseen (3 §) (sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallintaa ja ICT:tä koskevat muutoskohteet

On hyvä huomioida, että rekisterinpitäjyyteen liittyvät muutokset aiheuttavat merkittäviä kustannuksia sote-järjestelmiin.

Asetusmuistiossa todetaan, että hyvinvointialueen on toteutettava menettelyt luovuttaa tietoja muille toimijoille. Voiko rahoituksella kustantaa integraatioita ja kehittää järjestelmiä, joilla tuetaan yksityisten palveluntuottajien kanssa tietojenvaihtoa ja käsittelyä, esimerkiksi palvelusetelijärjestelmää.

Poistuvien järjestelmien osalta kaikki tiedot eivät ole vielä Kantaan arkistoitavia, mutta kokonaistaloudellisista syistä on järkevää saada koko järjestelmän tiedot migroitua. Kantakypsykkyuden ulkopuoliset tiedot tulee arkistoida esimerkiksi paikalliseen sähköiseen pitkäaikaisarkistoon, ja tämä on voitava sisällyttää rahoituksen piiriin.

Huomiot rahoituksen käyttökohteisiin ja niiden rajaukseen (3 §) (pelastustoimen tiedonhallintaa ja ICT:tä koskevat muutoskohteet)

-

Huomiot hyväksyttäviin kustannuksiin (4 §)

Joidenkin tehtävien hoitamiseksi tietojärjestelmien kilpailutus on välttämätöntä. Esimerkiksi tahe-järjestelmien on oltava etupainotteisesti käytössä ja nykyisiä käytössä olevia ei voida hyödyntää (toimintojen ulkoistuksen vuoksi).

Infran toteutukseen liittyvät hankinnat ovat välttämättömiä ja ohjeistuksessa varmistettava, että näihin rahoitusta voi käyttää.

Muita ehdotettuja pykälää koskevat huomiot

3 § on kuvattu, että valtionavustus myönnetään hankesuunnitelman perusteella. Miten tässä hankesuunnitelmassa tulee huomioida esimerkiksi Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelman ICT-toimintojen kehittämisen tavoitteet (esim. sote-tilannekeskuksen ja virtuaalisen sote-keskuksen kehittämiseksi tarvittavat ICT-ratkaisut)? Tulisi selkeämmin ohjeistaa RRF-ohjelman yhteydessä. Tuleeko tässä asetuksessa kuvatun rahoituksen kautta kaikki ICT-rahoitus liittyen erillisiin ohjelmiin?

3§ miten erotellaan kehittäminen välttämättömistä muutoksista?

Asetusta koskevat muut huomiot

Asetuksessa tulee huomioida, voiko määrärahaa käyttää ja missä määrin kokonaisulkoistetun alueen tiedonhallinnan, tietohallinnon sekä tieto- ja viestintätekniikan muutosten valmisteluun ja toimeenpanoon tilanteessa, jossa kokonaisulkoistetun alueen palveluntuottajana on yksityinen palveluntuottaja?

Tarvitaan siirtymäajan ohjeistukset, kuka vastaa hyvinvointialueen vastuista tiedonhallintayksikkönä siihen saakka, kunnes hyvinvointialueella on päätösvaltainen toimielin määrittelemässä mm tiedonhallinnan ja muutostenvaikutusarvioinnin vastuita. Muutosvaikutusten arviointi tulee laatia ennakolta, ennen muutokseen ryhtymistä ja on tiivis osa hankesuunnittelua - kuka vastaa arvioinnista tässä vaiheessa, jos kuitenkin todettava lakisääteisesti velvoittavaksi.

Toinen näkökulma on ohjeistaa päätöksenteossa hankinnoista, joita ICT-valmistelussa on tehtävä ennen hyvinvointialueen päätösvaltaisen toimielimen eli valtuuston aloitusta. Kaikkia hankintoja ei voi toteuttaa kuvatulla tavalla lyhyinä määräaikaisina hankintoina, jotta toiminnan jatkuvuus taataan.

Vaikka alueella olisi yhtenäistä ICT-tuotantoa kuten yhteisiä sote-tietojärjestelmiä, niissä on joka tapauksessa tehtävä hyvinvointialueen uuteen organisaatioon ja muuttuviin toimintaprosesseihin liittyviä merkittäviä muutoksia ja näihin tarvitaan rahoitusta.

Rahoituksen aikataulu tulee kuvata asetukseen tai erilliseen ohjeistukseen, mm. mihin saakka on käytettävissä.

Käynnissä olevan kansallisen rahoituksen suhde uuteen rahoitukseen on selvennettävä - miltä osin jo käynnistetyt hankkeet saavat erillistä rahoitusta.

Lintala Jonna
Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri